

Învățarea preșcolară prin cooperare

Boata Iлона Andreea, profesor inv. primar și prescolar,
Grădinița Rita Gărgăriță Branesti-Ilfov

Grădinița nu reprezintă doar o instituție unde copiii vin să primească informații, ci un loc unde trebuie să învețe toți cei care lucrează.

Până acum, educatoarea era considerată principala sursă de informații pentru o anumită disciplină. Datorită accesului la cunoștințe, profesorul devine organizator, calauză a învățării, oferind preșcolarilor, alături de transmiterea cunoștințelor, veritabile experimente de învățare. Acest lucru se poate realiza, însă, doar într-o școală în care toți participă și sunt tratați ca fiind la fel de importanți.

În permanență dascalii învață tehnici noi, cu ajutorul cărora să poată asigura performanțe optime pentru toți copiii.

Metodele și tehnicile de învățare prin colaborare consolidează atitudinile pozitive față de învățare, îmbunătățesc rezultatele preșcolarilor, promovând interacțiunea pozitivă și sprijinul reciproc între copii.

Învățarea prin cooperare implică ipoteza conform căreia modul în care sunt planificate activitățile determină calitatea interacțiunii între copii. În plus, rezultatele activităților sunt consecințe ale interacțiunii dintre ei.

Astfel, unul dintre elementele principale care trebuie creat în grupă este interdependența pozitivă sau cooperarea. Odata asigurat acest element, cooperarea duce la acumularea de interacțiuni pozitive, pe măsură ce membrii unui grup se încurajează și se sprijină reciproc în procesul de învățare.

Prin interacțiunea bazată pe cooperare, membrii grupului își promovează reciproc reușita, oferind și primind asistență și sprijin, realizând schimburi de resurse și informații; oferind și primind feedback, cerând părerea colegilor, promovând eforturile susținute pentru a atinge obiective comune, influențându-se reciproc pentru reușită, utilizând abilitățile interpersonale, obținând beneficii de pe urma grupului.

Cercetările efectuate au aratat că metodele bazate pe cooperare au rezultate importante și mult mai bune decât metodele de învățare bazate pe competiție și individualism. În plus, învățarea prin cooperare dezvoltă respectul pentru diversitate, capacitate de empatie, abilitățile sociale. Dat fiind că între membrii grupului există și diferențe cognitive, apare conflictul socio-cognitiv, care generează accelerația învățării. Grupul funcționează mai bine dacă membrii au distribuite roluri, pe care le exercită alternativ. În acest fel, elevii lucrează împreună, în perechi, în grupuri mici pentru a rezolva aceeași problemă, a explora o temă nouă sau a crea idei noi.

De la învățarea pe grupe, la învățarea prin colaborare și până la învățarea prin cooperare, organizarea experiențelor de învățare altfel încât individual a parcurs câteva etape. Dacă în cazul învățării prin colaborare, accentul cade pe procesul învățării, în cazul învățării prin cooperare, procesul și produsul sunt în egală măsură importante. Orientarea către realizarea unui produs, ca rezultat al procesului de învățare, atrage după sine dezvoltarea gândirii orientate către scop și, implicit, a sentimentului de responsabilitate individuală și colectivă.

Rezultatele învățării sunt mai bune atunci când învățarea se desfășoară prin cooperare, pentru că se ating:

- Performanțe superioare și capacitate de reținere sporită;

- Raționamente de ordin superior mai frecvente, înțelegere mai aprofundată și gândire critică;
- Concentrare mai bună asupra învățării și comportament indisiplinat mai redus;
- Motivație sporită de a vedea o situație și din perspectiva celuilalt;
- Relații mai bune cu colegii;
- Sănătate psihologică sporită, adaptare, senzație de bine;
- Competențe sociale sporite;
- Atitudine pozitivă față de materiile de studiu, învățătura, școală, cadre didactice și alte persoane din instituția școlară.

Printre elementele de baza ale învățării prin cooperare amintim:

1. Interdependența pozitivă.

Profesorii pot structura aceasta interdependență pozitivă stabilind scopuri comune, recompense comune, resurse comune, roluri distribuite.

2. Interacțiunea directă

Copiii se ajută unii pe alții să învețe, încurajându-se și împărtășindu-și ideile. Ei explică ceea ce știu celorlalți, discută, se învață unii pe alții. Profesorul aranjează grupurile, în așa fel încât copiii să stea unii lângă alții și să discute fiecare aspect al temei pe care o au de rezolvat.

3. Răspundere individuală.

Se evaluează frecvent performanța fiecărui copil și rezultatul i se comunică atât lui, cât și grupului. Profesorul poate scoate în evidență răspunderea individuală, alegând, pentru un test, copii din doi în doi sau alegând, la întâmplare, un membru al grupului pentru a da un răspuns.

4. Deprinderi interpersonale de grup.

Grupurile nu pot exista și nici nu pot funcționa dacă preșcolarii au și nu folosesc anumite deprinderi sociale absolut necesare. Copiii trebuie învățați aceste deprinderi la fel cum sunt învățați orice altceva. Ele includ conducerea, luarea deciziilor, clădirea încrederii, comunicarea, managementul conflictelor.

5. Procesare în grup.

Grupurile au nevoie de anumite momente pentru a discuta cât de bine și-au atins scopurile și pentru a menține relații eficiente de muncă între membrii lor.

Profesorul monitorizează, în permanență, învățarea grupurilor și le oferă feedback lor și întregii clase, despre cum lucrează. Copiii vor ajunge să gândească mai bine numai dacă li se oferă ocazii numeroase de a exersa metodele de gândire care le sunt prezentate.

Bibliografie:

1. Flueraș, V.(2005)- Teoria și practica învățării prin cooperare, Casa Cartii de Știință, Cluj- Napoca
2. Bernat, S.E. (2003)- Tehnica învățării eficiente, Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca.
3. Kagan, L., Kagan, M., Kagan, S. (1997). Cooperative learning structures for teambuilding. San Clemente, CA: Kagan Cooperative Learning.
4. Oprea Crenguță Lăcrămioara, Strategii didactice interactive - repere teoretice și practice. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.